

Plastik Cerrahi Ameliyatı Geçirmiş Kadınların Beden İmajı ve Benlik Saygıları Arasındaki İlişki

The Correlation Between Body Image and Self-Esteem Among Women Undergoing Plastic Surgery

Elif KARACA¹, Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZ

AMAÇ: Bu araştırma, plastik cerrahi ameliyatı geçirmiş kadınların beden imajı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM: Tanımlayıcı ve kesitsel türde araştırma, özel bir hastanenin estetik, plastik ve rekonstrüktif cerrahi kliniği'nde 15 Mart- 1 Mayıs 2019 tarihleri arasında 102 kadın hasta ile gerçekleştirilmiştir. Veriler anket formu, Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ) ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ile elde edilmiştir.

BULGULAR: Çalışmaya katılan kadınların VAÖ puan ortalaması 154,99±19,73 ve RBSÖ puan ortalaması 24,87±3,83 olarak bulunmuştur. Kadınların yaş grubu, medeni durumu, çocuğu olma durumu, operasyon yaptırma nedeni, operasyondan memnun olma durumu, operasyon sonrası kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu ve operasyon türü ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kadınların çocuğu olma durumu, çalışma durumu ve öğrenim durumu ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

SONUÇ: Araştırma, kadınların beden imajının benlik saygılarını etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden imajı, Benlik saygısı, Plastik cerrahi

GİRİŞ

Biyopsikososyal yönleriyle bir bütün olarak kabul edilen insanın, bütünü oluşturan parçalarından herhangi birine yapılacak bir girişim ile diğer parçaları da etkilenerek psikolojik ve sosyal durum bozulabilir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı, “sadece hastalığın ve yeti yitiminin

ABSTRACT

AIM: This research was conducted to determine the relationship between body image and self-esteem of women who have undergone plastic surgery.

METHODS: A descriptive and cross-sectional study was conducted in a private hospital's aesthetic, plastic and reconstructive surgery clinic between March 15 and May 1, 2019 with 102 female patients. The data were obtained using a questionnaire, the Body Perception Scale (BPS), and Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES).

RESULTS: The BPS mean score of the participants was found to be 154.99 ± 19.73, while the mean score was found to be 24.87 ± 3.83. Statistically significant differences were found between the participants' BPS mean scores and their age, their marital status groups, their status of having children, their reason for the undergoing surgery, satisfaction with the surgery, how they found themselves physically after surgery, and the type of surgery they underwent ($p<0,05$). A statistically significant difference was also found between the women' RSES scores and the status of having children, employment status, and educational level ($p <0.05$).

CONCLUSION: Research has shown that women's body image affects their self-esteem.

Keywords: Plastic surgery, Body image, Self-esteem

olmayışı değil; bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali” olarak tanımlamıştır. Hastalığı ise, “fiziksel, akılsal ve sosyal tam bir iyilik halinin yokluğu” olarak tanımlamıştır. İnsanlar hastalıklara karşı farklı duygusal tepkiler ve uyum sorunları geliştirebilirler. Bunlar, insanın kişilik yapısına, fiziksel ve psikolojik durumuna, çevresinden aldığı desteğe, hastalığın veya kaybın boyutuna, türüne, sağlık çalışanlarının yaklaşım şekline, kişinin ruhsal yönden hazırlığına bağlı olarak değişkenlik gösterebilir (1-5).

Fiziksel, ruhsal sağlık ve güzellik her zaman insanlar için büyük önem taşımaktadır. Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi'nin çalışma alanını, insan vücudunun genellikle dışarıdan görülen bütün bölümlerini ilgilendiren

1. Uzm. Hem., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi A. D., İstanbul

E-posta Adresi: elfkrc89@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9749-4849

2. Doç.Dr. Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul E-posta Adresi: derya.beydag@okan.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-7251-4882

** Bu çalışma, 2019 yılında Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans programınca yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Gönderim Tarihi:26.03.2020 - Kabul Tarihi: 01.07.2021

doğuştan veya sonradan oluşmuş şekil ve işlev bozukluklarının ameliyatla tedavisi, açık yaraların onarılması, kopan parçaların yerine takılması veya eksik parçaların yeniden yapılması, deri ve deri altında yerleşik tümörlerin tedavisi, her türlü güzelleştirme amaçlı operasyon ve uygulamalar oluşturmaktadır (6). “Plastik”, bir şeye yeni bir şekil vermekle ilgilidir. Bu şekillendirme işlemi yalnızca görünümle ilgili olabileceği gibi, çoğu durumda bozuk bir bedensel işlevin düzeltilmesini veya bir rahatsızlığın giderilmesini de içerir. “Rekonstrüktif” ise, yeniden yapmak, yeniden inşa etmek anlamına gelmektedir. Çeşitli nedenlerden kaybedilmiş bir organ ya da organ parçasının yeniden yapılması (rekonstrüksiyon) ya da doğuştan olmayan bir organın yapılması (konstrüksiyon) plastik cerrahinin ana uğraşlarından biridir. “Estetik”, kelimesi ise güzellikle ilgilidir. Estetik amaçlı operasyonlarda, aslında normal olan bir beden parçasının görünümünü toplumda ya da kişinin zihninde daha güzel olarak algılanan şekle dönüştürmek hedeflenmektedir. Kişinin bu dönüşüm isteği, kendini güzel bulduğu gençlik haline geri dönme arzusundan ya da sahip olduğu görünümünden memnun olmamasından kaynaklanabilir. Rekonstrüksiyon insanın kendine güvenini, beden imajı algısını, insanlar arası ve sosyal etkileşimini olumlu yönde etkilemektedir. Bu tür operasyonların ruh sağlığını destekleyici, duygu durumunu, bedeninden memnuniyetini, sosyal yaşamını olumlu yönde destekleyici etkileri vardır (7,8).

Son on yılda estetik cerrahinin popülaritesi giderek artmaktadır. Çeşitli sosyoekonomik düzeyden genç-yaşlı, kadın-erkek görünüm geliştirme adı altında estetik müdahale yaptırmaktadır (9). Çağdaş Batı kültüründe fiziksel görünümün artan önemi ve medyanın bunu desteklemesi gibi toplumsal faktörlerin yanı sıra, olumsuz beden imajı, görünüme yapılan aşırı yatırım, güçlü materyalist değerler gibi bireysel faktörler de estetik cerrahiye yönelimi artırmaktadır. Özellikle kadınların estetik cerrahiye başvuruları dramatik bir biçimde artmıştır (10-12).

Beden algısı zihnimizde kendi bedenimizin bize nasıl görüldüğüdür. Hem dışarıdan, hem de

bedenimizden gelen uyarılar bize bedeninin bir bütünlüğü olduğunu öğretir. Beden organlarının zihinsel tasarımının tümü olan beden algısı “ben” fikrini oluşturur (13, 14). Estetik operasyonun beden imajı üzerinde olumlu bir etkisi olursa, beden algısı ile ilgili olumsuz düşünceler, duygular ve davranışlar azalmaktadır. Bireyin kendi bedenini algılaması olarak tanımlanan beden imajı kavramının, estetik operasyona karar vermede önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir (15).

Benlik saygısı bireyin kendini ve bedenini nasıl algıladığı ile yakından ilişkilidir. Birey fiziksel açıdan kendini beğendiği sürece, kendine olan saygısı da artmakta ve kendisi ile ilgili olumlu duygular hissetmektedir. Fiziksel sağlık problemleri, beden imajındaki değişimler ve olumsuz duygular benlik saygısını etkilemektedir (16).

Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi alanında çalışan hemşirelerin, estetik ameliyat yaptırmak için başvuran hastaların beden imajı ve benlik saygısı düzeylerini belirlemesi son derece önemlidir. Beden imajında bozulma ve düşük benlik saygısı nedeni ile estetik ameliyat yaptırmak isteyen hastalara hemşireler tarafından rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmelidir. Beden imajında bozulma ve düşük benlik saygısı olan hastaların, estetik ameliyat olmak isteme nedenlerinin araştırılması için Psikiyatri kliniklerine yönlendirilmedi. Hastalar yeterli psikolojik desteği aldıktan sonra estetik ameliyat için yeniden değerlendirilmeli, hasta, ailesi, plastik cerrahi ve psikiyatri ekibi birlikte karar vermelidir (6,7).

Bu araştırma, plastik cerrahi ameliyatı geçirmiş kadınların beden imajı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi ve yeri: Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki çalışma, İstanbul ili Avrupa yakasında hizmet veren özel bir hastanenin Estetik, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Kliniği’nde 15 Mart- 1 Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evren ve örnekleme: Araştırmanın evrenini, çalışmanın yapılacağı hastanenin Estetik, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Kliniğine 2018 yılında estetik cerrahi olmak amacıyla başvuran 130 kadın hasta oluşturmaktadır. Evren belli olduğu durumda örneklem hesaplama formülüne göre, araştırmanın örnekleme 87 kişi olarak hesaplanmış, 102 kadın hasta ile araştırma tamamlanmıştır. Araştırmaya; 18 yaş ve üzerinde ve çalışmaya katılmaya istekli olan, zihinsel, bedensel ve iletişim engeli olmayan, Türkçe konuşup anlaşabilen kadın hastalar dâhil edilmiştir. Türkçe konuşup anlaşamayan ve çalışmaya katılmayı kabul etmeyen hastalar örneklem dışı bırakılmıştır.

Veri toplama araçları: Veriler, tanıtıcı anket formu, Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ) ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ile elde edilmiştir. Veriler, hastalarla yüz yüze görüşme ile elde edilmiştir. Anket formları hastaların tedavilerini aksatmayacak şekilde kendilerine verilerek cevaplamaları istenmiş sonrasında geri alınmıştır.

Veri toplama formu: Hastaların demografik bilgilerini içeren toplam 13 soru bulunmaktadır. Bu sorular; yaş, medeni, eğitim, çalışma durumu, gelir durumu, çocuk varlığı, estetik operasyon yaptırma nedeni, karar aramasında güçlük yaşayıp yaşamadığı, operasyonun üzerinden ne kadar süre geçtiği, daha önce estetik operasyon varlığı, memnuniyet durumu ve geçirdiği estetik operasyon türünü içermektedir.

Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ): Beden imajı ile ilgili bilgiler veren ölçek Secard ve Jurard (1953) tarafından geliştirilmiştir. Kişinin 40 ayrı vücut bölümünden ya da işlevinden memnuniyetini belirleyen bir ölçektir. Ölçek Türkçe'ye Hovardaoğlu (1986) tarafından çevrilmiş, üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada cronbach alfa katsayısı $r=0.91$ olarak belirlenmiştir. Ölçek 40 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Maddeler 1-5 arasında puanlanmaktadır. En olumsuz ifade bir puan, en olumlu ifade ise beş puan alırken “çok beğeniyorum”, “oldukça beğeniyorum”, “kararsızım”, “pek beğenmiyorum”, “hiç beğenmiyorum” şeklinde yanıt seçeneği bulunan

ölçeğin alınabilecek en düşük toplam puan 40, en yüksek toplam puan 200'dür. Ölçekten alınan toplam puanın artması kişinin bedenine ilişkin doyum düzeyinin yüksek olduğunu gösterirken, kesme noktasının altındaki (135) puanlar beden algısına ilişkin doyumun düşüklüğüne işaret etmektedir (17). Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı ,94 olarak bulunmuştur.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ): Rosenberg (1963) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, çoktan seçmeli 63 sorudan oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçek, on iki alt kategoriden oluşmaktadır. Rosenberg istenildiği takdirde alt ölçeklerin araştırmalarda ayrı ayrı kullanılabilirliğini belirtmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak ölçeğin ilk '10' maddesi kullanılmıştır. Beş maddesi pozitif, beş maddesi negatif ifadelerden oluşan bu 10 maddelik ölçekte puanlama Guttman ölçekleme tekniğine uygun bir şekilde yapılmaktadır. “Çok Doğru”, “Doğru”, “Yanlış” ve “Çok Yanlış” seçeneklerinin yer aldığı 4 dereceli Likert türü bir ölçektir ve sorulardan beşi ters kodlanmıştır. Ölçeğin kendi içindeki değerlendirme sistemine göre; 1, 2, 4, 6, 7. maddeler olumlu kendilik değerlendirmesini sorgulamakta ve 0'dan 3'e kadar değişen puanlama yapılırken, 3, 5, 8, 9, 10. maddeler olumsuz kendilik değerlendirmesini sorgulamakta olup, 0'dan 3'e kadar değişen bir puanlama yapılmaktadır. Toplam puan aralığı 0-30 arasında olup, 15-25 arası puan benlik saygısının yeterli olduğunu gösterirken, 15 puanın altı düşük benlik saygısını göstermektedir (18). Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı ,89 olarak bulunmuştur.

Verilerin değerlendirilmesi: Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılmıştır. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro – Wilk testi ile incelenmiş ve normal dağılım göstermediği

belirlenmiş ve non parametrik testler ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Wilcoxon testi, Kruskal Wallis testi, Man Whitney U testi, Sperman Korelasyon ve Lineer Regresyon kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi %95 güven aralığında ve $p \leq 0,05$ anlamlılık düzeyinde yapılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Bu araştırma, araştırmanın yapıldığı hastanede, plastik cerrahi ameliyatı geçirmiş kadın hastalar ile sınırlıdır. Araştırma sonuçları, estetik operasyon geçirmiş kadın hastaların anket ve ölçeklerdeki sorulara verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmanın Etik İlkeleri: Araştırmanın yapılabilmesi için bir üniversitenin etik kurulundan 13/03/2019 tarihli ve 104/12 sayılı onay ve araştırmanın yapıldığı hastane yönetiminden hastalara anket uygulanabilmesi için kurum izni alınmıştır. Araştırmanın amacı ve elde edilen sonuçların hangi amaçlarla kullanılacağı katılımcılara açıklandıktan sonra bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır. Araştırmaya katılan hastalara isim ve iletişim bilgilerinin gizli tutulacağı verdikleri bilgilerin, anket ve ölçek sonuçlarının sadece bu araştırma için kullanılacağı açıklanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadınların sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalaması $40,55 \pm 12,45$ (min: 18, maks: 71), %52’si 41 yaş ve üzeri yaş grubunda, %67,6’sı evli, %65,7’sinin çocuğu var ve %54,9’u bir işte çalışmaktadır. Kadınların %52,9’u üniversite mezunu olduğunu ve %46,1’i gelirinin giderinden fazla olduğunu belirtmiştir (Tablo 1).

Kadınların %62,7’si sağlık problemi nedeniyle estetik operasyon geçirdiğini, %41,2’si operasyon kararını vermede güçlük yaşadığını, %59,8’i 1-3 ay önce operasyon geçirdiğini ve %25,5’i daha önce estetik operasyon geçirdiğini belirtmiştir. Kadınların %87,3’ü estetik operasyondan memnun olduğunu, %81,4’ü operasyon öncesine göre kendini fiziksel olarak daha iyi hissettiğini ve %57,8’i meme estetiği yaptırdığını ifade etmiştir (Tablo 2).

Tablo 1. Kadınların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (İstanbul, 2019)

Değişkenler	n	%	
Yaş ortalaması $40,55 \pm 12,45$ (min: 18, maks: 71)			
Yaş Grubu	18-40 yaş	49	48,0
	41 yaş ve üzeri	53	52,0
Medeni durumu	Evli	69	67,6
	Bekar	33	32,4
Çocuğu olma durumu	Var	67	65,7
	Yok	35	34,3
Çalışma durumu	Çalışıyor	56	54,9
	Çalışmıyor	46	45,1
Öğrenim durumu	İlköğretim	16	15,7
	Lise	32	31,4
	Üniversite ve üzeri	54	52,9
Gelir düzeyi	Gelir giderden az	16	15,7
	Gelir gidere denk	39	38,2
	Gelir giderden fazla	47	46,1
	Toplam	102	100,0

Araştırma kapsamında yer alan kadınların VAÖ puan ortalaması $154,99 \pm 19,73$ ve RBSÖ puan ortalaması $24,87 \pm 3,83$ bulunmuştur (Tablo 3).

Kadınların yaş grubu, medeni durum ve çocuğu olma durumu ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ($p < 0,05$); çalışma durumu, öğrenim durumu ve gelir durumu ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Araştırma kapsamındaki kadınların çocuğu olma durumu, çalışma durumu ve öğrenim durumu ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ($p < 0,05$); yaş grubu, medeni durumu ve gelir durumu ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 4).

Araştırma kapsamında yer alan kadınların operasyon yaptırma nedeni, operasyondan memnun olma durumu, operasyon sonrası kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu ve operasyon türü ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş ($p < 0,05$); operasyona karar vermede güçlük yaşama durumu, operasyon üzerinden geçen süre ve daha önce estetik

operasyon geçirme durumu ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 5).

Araştırmaya dahil edilen kadınların operasyon yaptırma nedeni, operasyona karar vermede güçlük yaşama durumu, operasyon üzerinden geçen süre, daha önce estetik operasyon geçirme durumu, operasyondan memnun olma durumu,

operasyon sonrası kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu ve operasyon türü ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 5).

Kadınların VAÖ ile RBSÖ arasında pozitif yönde ve zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 6).

Tablo 2. Kadınların Geçirmiş Oldukları Plastik Cerrahi Ameliyatına İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (İstanbul, 2019)

Değişkenler		n	%
Estetik operasyon yaptırma nedeni	Sağlık problemi nedeniyle	64	62,7
	Kendi isteği ile	38	37,3
Operasyon kararı vermede güçlük yaşama durumu	Yaşayan	42	41,2
	Yaşamayan	60	58,8
Operasyon üzerinden geçen süre	1-3 ay	61	59,8
	4 ay ve üzeri	41	40,2
Daha önce estetik operasyon geçirme durumu	Geçirmeyen	76	74,5
	Geçiren	26	25,5
Operasyon olmaktan memnun olma durumu	Memnun	89	87,3
	Emin değil	13	12,8
Operasyon sonrasında kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu	Operasyon öncesine göre daha iyi	83	81,4
	Operasyon öncesi ile aynı	13	12,7
	Operasyon öncesine göre daha kötü	6	5,9
Geçirilen operasyon türü	Yüz estetiği	17	16,7
	Meme estetiği	59	57,8
	Birden fazla uygulama (karın germe, yağ aldırma, kalça, basen vb.)	26	25,5
	Toplam	102	100,0

Tablo 3. Ölçek Puan Ortalamaları (İstanbul, 2019)

Ölçekler	Ort	Ss	min	max
Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ)	154,99	19,73	108	200
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)	24,87	3,83	18	30

Tablo 4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması (İstanbul, 2019)

Sosyo-Demografik Özellikler	n	VAÖ Ort±SS	RBSÖ Ort±SS
Yaş grubu			
18-40 yaş	49	162,36±16,77	25,46±3,76
41 yaş ve üzeri	53	148,16±19,94	24,30±3,84
<i>İstatistiksel test</i>		Z: 3,874 p: ,000	Z: 1,533 p: ,128
Medeni durum			
Evli	69	150,78±20,01	24,42±3,72
Bekar	33	163,78±16,12	25,78±3,93
<i>İstatistiksel test</i>		Z: -3,259 p: ,002	Z: -1,691 p: ,094
Çocuğu olma durumu			
Var	67	148,59±18,81	24,06±3,72
Yok	35	167,22±16,12	26,40±3,59
<i>İstatistiksel test</i>		Z: -5,046 p: ,000	Z: -3,039 p: ,003
Çalışma durumu			
Çalışıyor	56	158,01±18,29	26,33±3,32
Çalışmıyor	46	151,30±20,96	23,04±3,66
<i>İstatistiksel test</i>		Z: 1,727 p: ,087	Z: 4,734 p: ,000
Öğrenim durumu			
İlköğretim ^a	16	147,62±22,71	21,56±2,58
Lise ^b	32	155,15±20,93	24,37±3,77
Üniversite ve üzeri ^c	54	157,07±17,55	26,16±3,54
<i>İstatistiksel test</i>		KW: 3,420 p: ,181	KW: 17,795 p: ,000 c>b>a
Gelir durumu			
Gelir giderden az	16	163,37±23,49	23,31±4,28
Gelir gidere denk	39	151,05±20,23	24,82±3,91
Gelir giderden fazla	47	155,40±18,28	25,45±3,50
<i>İstatistiksel test</i>		KW: 3,751 p: ,153	KW: 3,331 p: ,189

Z: Wilcoxon t testi, KW: Kruskal Wallis testi

Tablo 5. Kadınların Geçirmiş Oldukları Plastik Cerrahi Ameliyatına İlişkin Özelliklerine Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırması (İstanbul, 2019)

Sosyo-Demografik Özellikler	n	VAÖ Ort±SS	RBSÖ Ort±SS
Estetik operasyon yaptırma nedeni			
Sağlık problemi nedeniyle	64	148,78±19,25	24,84±3,85
Kendi isteği ile	38	165,44±15,88	24,92±3,83
<i>İstatistiksel test</i>		Z: -4,500 p: ,000	Z: -,101 p: ,920
Operasyona karar vermede güçlük yaşama durumu			
Yaşayan	42	153,02±20,02	25,46±3,64
Yaşamayan	60	156,36±19,57	24,46±3,93
<i>İstatistiksel test</i>		Z: -,841 p: ,402	Z: 1,288 p: ,201
Operasyon üzerinden geçen süre			
1-3 ay	61	157,06±19,16	24,91±3,74
4 ay ve üzeri	41	151,90±20,39	24,80±3,99
<i>İstatistiksel test</i>		Z: 1,300 p: ,197	Z: ,143 p: ,886
Daha önce estetik operasyon geçirme durumu			
Geçirmeyen	76	154,75±20,51	24,86±3,65
Geçiren	26	155,69±17,60	24,88±4,40
<i>İstatistiksel test</i>		MU: -,223 p: ,824	MU: -,016 p: ,987
Operasyon olmaktan memnun olma durumu			
Memnun	89	157,12±18,76	24,87±3,83
Emin değil	13	140,38±20,73	24,84±3,93
<i>İstatistiksel test</i>		MU: 5,612 p: ,018	MU: ,004 p: ,951
Operasyon sonrasında kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu			
Operasyon öncesine göre daha iyi ^a	83	158,46±18,82	25,01±3,84
Operasyon öncesi ile aynı ^b	13	145,07±12,13	25,00±3,74
Operasyon öncesine göre daha kötü ^c	6	128,33±19,71	22,66±3,77
<i>İstatistiksel test</i>		KW: 14,977 p: ,001 a>b>c	KW: 1,713 p: ,425
Geçirilen operasyon türü			
Yüz estetiği ^a	17	173,46±12,05	25,58±3,58
Meme estetiği ^b	59	154,92±17,49	24,52±4,14
Birden fazla uygulama (karın germe, yağ aldırma, kalça, basen vb.) ^c	26	149,69±19,42	24,81±3,79
<i>İstatistiksel test</i>		KW: 22,007 P: ,000 a>b>c	KW: ,597 p: ,742

Z: Wilcoxon t testi, MU: Man Whitney U testi, KW: Kruskal Wallis testi

Tablo 6. Ölçekler Arasındaki Korelasyon (İstanbul, 2019)

Ölçekler		Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)
Vücut Algısı Ölçeği (VAÖ)	r_s	,364
	p	,000

r_s : Sperman Korelasyon; $p < 0,05$

TARTIŞMA

Araştırmaya katılan kadınların yarısından fazlasının sağlık problemi nedeniyle estetik cerrahi girişim geçirdiği, yarısına yakınının operasyon kararını vermede güçlük yaşadığı, yarısından fazlasının 1-3 ay önce operasyon geçirdiği ve dörtte birinin daha önce estetik cerrahi girişim geçirdiği belirlenmiştir. Kadınların büyük çoğunluğu estetik operasyondan memnun olduğunu ve operasyon öncesine göre kendini fiziksel olarak daha iyi hissettiğini belirtmiştir. Kadınlar arasında mastektomi sonrası meme rekonstrüksiyonu yapılan grubun olması, meme büyüklüğü olan kadınlarda sırt ve bel ağrısının eşlik etmesi, postür bozukluğu ve omurga kayması gibi sağlık problemleri yaşaması, burun estetiği için başvuran kadınların dış görünümünden rahatsız olmalarının yanında septum deviasyonu nedeni ile nefes almada güçlük yaşamaları gibi estetik kaygılar ile birlikte sağlık problemlerinin de var olması sağlık problemi nedeni ile estetik operasyon geçirme oranının yüksek olması sonucunu doğurmuştur. Yapılan çalışmalar bireylerin fiziksel rahatsızlıkları ile birlikte estetik kaygılarını da önemsediklerini ve estetik operasyon geçirme oranlarının hızla arttığını göstermektedir. Bireyin bedenini etkileyen fiziksel rahatsızlıklar estetik kaygıları da beraberinde getirmektedir (19,20).

Araştırmada kadınların yaklaşık yarısının operasyon kararını verirken güçlük yaşamasında (Tablo 2) aile yapısı, yaşadığı çevre tarafından nasıl karşılanacağı, sosyal medya varlığı, sosyal medyada estetik merkezleri ile ilgili çok fazla seçeneğin bulunması, estetik uygulamalar ile ilgili birçok olumlu-olumsuz paylaşım ve yorum bulunması, estetik operasyonların maliyetinin fazla olması gibi etkenlerin neden olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan kadınların

dörtte biri daha önce bir veya birden fazla estetik operasyon geçirmiştir. Araştırmaya katılan kadınların arasında daha önce geçirdiği estetik operasyondan memnun olmayıp revizyon nedeni ile operasyon yaptıran hastaların olması ve daha önce geçirdiği estetik operasyondan farklı bir bölge için operasyon geçirenlerin var olması bu durumun nedeni olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda estetik operasyon geçiren kadınların büyük çoğunluğunun operasyondan memnun olduğu ve fiziksel olarak kendini daha iyi hissettiği belirlenmiştir (Tablo 2). Yılmaz (21), yaptığı çalışmada katılan hastaların estetik ameliyat sonrası beden imajı ve benlik saygısı puanlarının öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı olmasa bile artış gösterdiğini belirtmiştir. Ramseyer ve ark. (22), tarafından vücut beğenisi, depresyon ve endişe düzeyleri üzerine yapılan çalışmada; kadınların vücut beğenileri arttıkça depresyon ve endişe düzeylerinin azaldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu güncel araştırma bulguları yapılan çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Araştırmaya katılan kadınların yüksek oranda memnun olması ve fiziksel olarak kendini daha iyi hissetmesi yapılan operasyonların kadınların beklentilerini karşıladığını göstermektedir.

Araştırmada kadınların yarısından fazlasının meme estetiği yaptırdığı belirlenmiştir (Tablo 2). Kadınlar için memenin birçok faktör açısından önemi vardır. Kadınlar için meme, çekicilik, cinsellik, dişilik ve annelik faktörleri açısından önemlidir ve meme kadın için ikincil seks organlarından biridir (23). Memenin büyük, küçük olması veya meme kanseri tanısı alan kadınlarda mastektomi sonrası memelerin kaybı meme estetiği yaptırmaya oranının yüksek olmasına neden olmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan kadınların vücut algısına ilişkin doyumlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Yılmaz'ın (21) plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastaları üzerinde yaptığı çalışmada, vücut algılarının yüksek olduğu bulunmuştur. Keskin'in (24) çalışmada da, estetik operasyon geçirmiş bireylerin beden algısı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Çeber ve ark.'nın (25) semptomatik makromastili kadınlarda meme küçültme ameliyatı olan bireylerde yaptığı çalışmada, ameliyat sonrası vücut algısında iyileşmeler olduğu saptanmıştır. Kimveark.(26)tarafından yapılan çalışmada meme koruyucu ameliyat ve mastektomi ile eş zamanlı rekonstrüksiyon geçiren hastaların olumlu beden imajına sahip oldukları görülmüştür. Çalışkan'ın (27) mastektomi uygulanmış kadınlarda yaptığı çalışmada vücut algısının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, araştırma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Araştırma bulgusundan farklı olarak, İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada, vücut algılarının düşük olduğu ve vücutlarını beğenmediği saptanmıştır. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, kadınların mastektomi sonrasında vücut algılarının düşük olduğu, vücut bütünlüğüne zarar veren bir cerrahi girişim geçirmiş olmanın bu sonucu etkilemiş olabileceği belirtilmiştir. Cerrahi girişim sonrası memesini kaybetmiş bir kadının toplum da kendisini diğer kadınlarla karşılaştırması mümkündür. Olması gereken beden standartlarına sahip olmadığı algısı geliştiren mastektomili kadınlar, olumsuz beden imajı algısına sahip olabilmektedirler.

Araştırma kapsamında yer alan kadınların benlik saygısı düzeylerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın İstanbul'da özel bir hastanede yapılması, çoğunlukla eğitim ve gelir durumu yüksek kadınların yer alması nedeniyle benlik saygısı düzeylerinin yüksek çıkması beklenen bir durumdur. Sarı Ertek'in (29), elektif estetik cerrahi öncesi kadınlar üzerinde yaptığı çalışmada, benlik saygısının yeterli olduğu bulunmuştur. İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada, kadınların benlik saygısının orta

düzeyde olduğu saptanmıştır. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, kadınların mastektomi sonrasında benlik saygılarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, karşılaştırma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada yer alan kadınların yaş grubu, medeni durum ve çocuğu olma durumu ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 4). Kadınlardan 18-40 yaş grubunda olanların, bekârların ve çocuğu olmayanların vücut algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Genç, bekar ve çocuğu olmayan kadınların, bedenlerine ilişkin doyumlarının yüksek olması, beğenilme arzusu nedeniyle olabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Aydın'ın (30) yaptığı çalışmada, kadınların güzellik merkezine başvurma durumları ile yaş faktörünün beden algısı düzeyi üzerindeki etkisinin anlamlı olduğunu, 18-55 yaş arasındaki güzellik merkezine başvuran katılımcıların beden algısı puan ortalamasının 56 yaş ve üzeri gruba göre daha düşük olduğu saptanmış, medeni durumunun beden algısı üzerinde etkisinin anlamlı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öngören'in (31), yaş ve eğitim düzeyi değişkenleri ile beden algısı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varmıştır. Okumuşoğlu'nun (32) yaptığı çalışmada yaş ilerledikçe beden memnuniyetinin azaldığı sonucuna varmıştır. Çalışkan Tekdemir'in (33) çalışmada evli hastaların vücut algısı puanlarının, dul hastaların puanlarından yüksek olduğunu saptamıştır. Armağan'ın (34) çalışmada, beden imajı puanları ile eğitim düzeyi arasında negatif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma bulgusundan farklı olarak, İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada, yaş grubu, medeni durum ve çocuk varlığının vücut algısını etkilemediği saptanmıştır. Karakaya'nın (35) kanser nedeniyle cerrahi uygulanmış kadınlarda gerçekleştirdiği çalışmada, medeni durumun vücut algısını etkilemediği belirlenmiştir. Yıldız'ın (36) mastektomi olmuş kadınlarda gerçekleştirdiği çalışmada, kadınların yaşlarına ve çocuk sahibi olma durumlarına vücut algılarının değişmediği saptanmıştır.

Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, yaş grubu ve çocuk varlığının vücut algısını etkilemediği saptanmıştır. Bu sonuçların, kanser nedeniyle cerrahi operasyon geçiren hastalarla yapılmış olması nedeniyle araştırma bulgusu ile farklı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya dahil edilen kadınların çalışma durumu, öğrenim durumu ve gelir durumu ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Araştırmaya dahil edilen kadınların çalışan, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi yüksek kadınlardan oluşması, çalışmanın İstanbul'da özel bir hastanede yapılması, çalışma durumu, öğrenim durumu ve gelir durumu değişkenlerinin vücut algısı düzeyi üzerinde etkili olmamasının beklenen bir durum olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Aydın'ın (27) çalışmasında katılımcıların eğitim düzeyi ile güzellik merkezine başvurma durumlarının beden algısı üzerindeki etkisinde anlamlı bir ilişki bulunmuş, gelir düzeyi ile anlamlı farklılık bulunmamıştır. İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada kadınların öğrenim durumu ve gelir düzeyinin vücut algısını etkilemediği saptanmıştır. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, öğrenim durumu ve gelir düzeyinin vücut algısını etkilemediği saptanmıştır. Yıldız'ın (37) mastektomi olmuş kadınlarda gerçekleştirdiği çalışmada, kadınların öğrenim durumlarına, çalışma durumlarına ve gelir düzeyinin vücut algısını etkilemediği saptanmıştır. Küçükkavradım'ın (37) bir grup mastektomili kadın üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, çalışma durumu ve öğrenim durumunun vücut algısını etkilemediği, gelir düzeyinin ise vücut algısı üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Karakaya'nın (35) kanser nedeniyle cerrahi uygulanmış kadınlarda gerçekleştiği çalışmada da, ilkokulu mezunu kadınların benlik saygısı kaybının daha fazla olduğunu ve düşük eğitim düzeyinin kişinin benlik saygısını etkilediğini vurgulamışlardır. Armağan'ın (34) çalışmasında ise, beden imajı puanları ile eğitim düzeyi arasında negatif yönde, beden imajı ve gelir durumu arasında pozitif yönde bir ilişki

saptamıştır. Literatürde çalışma durumu, gelir durumu ve öğrenim durumu ile ilgili birbirinden farklı sonuçların olduğu belirlenmiştir. Farklılığın, örneklem gruplarının farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamındaki kadınların çocuğu olma durumu, çalışma durumu ve öğrenim durumu ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kadınlardan çocuğu olmayanların, çalışanların ve üniversite mezunu olanların benlik saygısı daha yüksek olarak bulunmuştur. Bekâr, çocuğu olmayan, çalışan ve eğitim düzeyi yüksek kadınların toplum içinde daha çok yer almaları, eğitim, gelişim, sosyal aktivite ve hobilerine daha çok zaman ayırması ile doğru orantılı olarak benlik saygısı düzeylerinin yüksek olması beklenen bir durumdur. Yılmaz'ın (21) çalışmasında meslek durumu ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Araştırma sonuçları ile farklı olarak İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada kadınların çocuğu olma durumu ve öğrenim durumunun benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, öğrenim durumu ve çocuk varlığının benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen kadınların yaş grubu, medeni durumu ve gelir durumu ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Kadınların çoğunluğunun genç, evli ve gelir düzeyinin yüksek olması bu değişkenlerin benlik saygısı düzeyi üzerinde etkili olmamasının nedeni olabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Aydın'ın (30) yaptığı çalışmada güzellik merkezine başvuran kadınların yaş grubu, medeni durumu ve gelir düzeylerinin benlik saygısı üzerinde etkisi olmadığını belirtmiştir. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmada, yaş grubu ve gelir düzeyinin benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır. İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada ise, kadınların yaş grubu ve medeni durumlarının benlik saygısını etkilemediği ancak gelir düzeyi orta ve üzeri olanların benlik

saygısının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmada kadınların operasyon yaptırma nedeni, operasyondan memnun olma durumu, operasyon sonrası kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu ve operasyon türü ile VAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kadınlardan kendi isteği ile operasyon yaptıran, operasyondan memnun olan, operasyon sonrasında kendisini fiziksel olarak daha iyi hisseden ve yüz estetiği yaptıranların vücut algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Kadınların bedenlerinde meydana gelen değişikliklerin ve kusurların farkında olup vücut algılarındaki olumsuz düşüncelerden sıyrılmak için estetik operasyon yaptırmaya karar verdikleri, estetik operasyon sonrasında memnuniyet durumlarının arttığı ve kendilerini fiziksel olarak daha iyi hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aynaya baktığımızda ilk olarak yüzümüzdeki kusurlar ve değişiklikler dikkat çekmektedir. Özellikle yaş ilerledikçe yüzde meydana gelen kırışıklıklar ve sarkmalar kadınlarda beden algısı düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda araştırmamızda yüz estetiği yaptıran kadınların vücut algılarının daha olumlu olması, yapılan operasyonun beklentilerini karşıladığını göstermektedir. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmasında operasyondan memnun olanların vücut algılarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Van Soest ve ark. (38), estetik cerrahi girişiminden 6 ay sonra kadınların, beden imgelerini anlamlı derecede olumlu olarak daha yüksek değerlendirmelerini, estetik cerrahi sonrasında kişilerin kendi görünümünden memnun oldukları şeklinde yorumlamıştır. Zhang ve ark. (39) meme rekonstrüksiyonu sonrasında operasyondan memnun olan hastaların beden imajının olumlu yönde değiştiğini saptamıştır. Araştırma bulgusundan farklı olarak, İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada ise operasyon sonrası memnun olma durumunun ve operasyon türünün vücut algısı üzerine etkili olmadığı saptanmıştır. Yıldız'ın (36) mastektomi olmuş kadınlarda gerçekleştirdiği çalışmada, operasyon üzerinden geçen sürenin vücut algısını etkilemediği saptanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen kadınların operasyon yaptırma nedeni, operasyona karar vermede güçlük yaşama durumu, operasyon üzerinden geçen süre, daha önce estetik operasyon geçirme durumu, operasyondan memnun olma durumu, operasyon sonrası kendini fiziksel olarak nasıl bulduğu ve operasyon türü ile RBSÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Benlik saygısının çocukluk çağlarından itibaren gelişmeye başlaması, araştırmamızın 18 yaş üzerindeki yetişkin kadınlar üzerinde yapılması nedeni ile yukarıdaki parametrelerin estetik operasyon geçiren kadınların benlik saygısı düzeylerini etkilemediği düşünülmektedir. İpar Eroğlu ve Yurt'un (2) mastektomili kadınlarda yaptığı çalışmada ise, operasyon üzerinden geçen sürenin, operasyon sonrası memnun olma durumunun ve operasyon türünün benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmasında, operasyondan memnun olma durumunun benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır. Araştırma bulgusundan farklı olarak, Yılmaz Gören'in (40) yaptığı çalışmada estetik kaygılar sebebi ile operasyon geçirenlerin benlik saygısı düzeylerinin hastalık sebebi ile operasyon geçirenlerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ramseyer ve ark. (22) bireylerin beden beğenisi, depresyon ve endişe düzeylerini karşılaştırdığı çalışmasında, beden beğenisi arttıkça depresyon ve endişe düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaştığı belirtilmiştir. Cerrahi uygulamalar bireylere daha fazla özgüven verebilmekte ve bireyin kendini iyi hissetmesine katkıda bulunmaktadır. Risklerine bilmelerine rağmen özgüvenlerini artırdığı için bu işlemi istemektedirler (41). Hastalar cerrahi sonrası olumlu geri bildirimler beklemekte ve bu durum benlik saygısını artırmaktadır (42).

Araştırma kapsamında yer alan kadınların VAÖ ile RBSÖ arasında pozitif yönde ve zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuç, kadınların vücut algısı olumlu olduğunda, benlik saygısının da arttığını göstermektedir. Bu durumu, cerrahi girişim sonrası kadınların bedenlerinde oluşan değişiklikleri kabullendikleri ve değişikliklere olumlu yaklaştıklarını

göstermektedir. Kadınların operasyon sonrası dış görünümündeki değişimin benlik saygısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Aydın'ın(30) yaptığı çalışmada güzellik merkezine başvuran ve başvurmayan katılımcıların beden imajı ve benlik saygısı düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz'ın (21) plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarının preoperatif ve postoperatif dönemdeki beden imajı ve benlik saygısı düzeylerini değerlendirdiği çalışmasında, istatistiksel olarak anlamlı olmasa da ameliyat sonrası dönemde öncesine göre beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinde artma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özmen'in(43) çalışmasında bireylerin benlik saygısı arttıkça vücut algısı toplam puanlarının da arttığını bildirmişlerdir. Aygün Topuz'un (28) mastektomili hastalarda gerçekleştirdiği çalışmasında, vücut algısı ile benlik saygısı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Armağan'ın (34) obez kadınlar üzerinde yaptığı çalışmasında benlik saygısı düşük olan kadınların bedenlerinden memnun olmadığı belirtilmiştir. Vatansver (44) çalışmasın, bireylerin benlik saygısı arttıkça, beden algılarının da arttığı belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada kadınların benlik saygısının ve vücut algılarının yüksek olduğu bulunmuştur. Vücut algısı yüksek olan kadınların benlik saygısının da yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda, plastik cerrahi ameliyatı geçirmek için başvuran hastaların bu alanda çalışan hemşireler tarafından beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinin belirlenerek risk gruplarının ortaya konması, gerekli rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilerek öncelikle Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi (KLP)' ne yönlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, estetik operasyon geçirmiş bireyler üzerinde çok merkezli, örneklem sayısının, araştırma süresinin daha uzun olduğu beden imajı ve benlik saygısı ilişkisinin belirlenmesinin araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Körpe G. "Plastik-Rekonstrüktif Cerrahi Hastalarında Benlik Saygısı Ve Hemşirelik Yaklaşımı", *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 2017, 2(3): 223-231.
2. İpar Eroğlu S, Yurt, S. *Mastektomili kadınların beden algısı ve benlik saygısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi (Tez)*. Maltepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2017
3. Zapanalioğlu, Y., Atahan, K., Gür, S., Çökmez, A., Tarcan, E. (2009). *Effect of breast conserving surgery in quality of life in breast cancer patients. Meme Sağlığı Dergisi*, 9(5), 152-156.
4. Yılmaz M, Gürlü H. "The Relationship between Body Image and Sexuality after Surgical Treatment in Women with Breast Cancer", *Journal of Education and Research in Nursing*, 2020, 17(3): 244-252.
5. Yıldırım S, Şimşek E, Geridönmez K, Basma Ş, Vurak Ü. "Hemşirelerin konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği hakkındaki bilgi ve uygulamalarının incelenmesi", *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2019;10(2):96-102
6. Kapucu R. "Plastik cerrahi ve çalışma alanları", *Bilim ve Teknik Dergisi*, 2007, 8: 1-14.
7. Nursemin Ü, Gürhan N. "Ortopedi Ameliyatlarının Hastaların Benlik Saygısı, Beden Algısı ve Durumluk Kaygıları Üzerine Etkisi", *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2021, 12(2)392-400
8. Berhe YW, Lemma GF, Tawye HY, Gebregzi AH. "Prevalence and associated factors of preoperative anxiety among elective surgical patients at University of Gondar Hospital. Gondar; A Cross-sectional study", *Int J Surg*, 2018;10:21-29.
9. Slevic J, Tiggemann M, "Attitudes toward cosmetic surgery in 1. middle-aged women: body image, aging anxiety, and the me-dia", *Psychology of Women Quarterly*, 2010, 34: 65-74.
10. Swami V, Chamorro-Premuzic T, Bridges S, Furnham A. "Acceptance of cosmetic surgery, personality and individual difference predictors", *Body Image*, 2009, 6: 7-13.
11. Swami V, Hendrikse S. "Attitudes to cosmetic surgery among 3. ethnic minority groups in Britain: Cultural mistrust, adherence to traditional cultural values, and ethnic identity salience as protective factors". *International Journal of Psychology*, 2013, 48(3): 300-307.
12. Barlas G, Karaca S, Onan N, Öz Y, Gürkan A, Işık İ, Sümeli F. "Estetik Cerrahi Hastalarında Beden İmajı, İşlevsel Olmayan Tutumlar ve Depresyon", *Türk Plastik Rekonstrüktif Ve Estetik Cerrahi Dergisi*, 2014, 22 (3): 108-113.

13. Tünel M, Vural A, Evlice Y.E, Tamam L. "Meme kanserli hastalarda psikiyatrik sorunlar", *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 2012, 21(3): 189-219.
14. Girişken Veliöğlu E, Çöpoğlu U.S, M. Kocaçya H, Arı M. "Meme kanseri hastalarında depresyon, anksiyete ile suçluluk ve utanç düzeylerinin değerlendirilmesi", 51.Ulusal Psikiyatri Kongresi, 25-29 Kasım 2015, Antalya.
15. Papadopulos, NA, Kovacs L, Krammer S, Herschbach P, Henrich G, Biemer G. "Quality of life following aesthetic plastic surgery: a prospective study", *Journal of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery*, 2007, 60: 915-21.
16. Ayaz S. "Stomalı bireylerde beden imajı ve benlik saygısı", *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 2008, 28(2): 154-159.
17. Hovardaoğlu S. "Vücut algısı Ölçeği", *Psikiyatri, Psikoloji, Psikiyatrikoloji Dergisi (3P)*, 1993, 1(Ek 2): 23-59.
18. Çuhadaroglu F. *Adölesanlarda Benlik Saygısı (Tez)*. Hacettepe Üniversitesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi; 1986.
19. Jakubietz M, Jakubietz RJ, Kloss DF. "Body Dysmorphic Disorder: Diagnosis and Approach", *Plastic and Reconstructive Surgery*, 2007, 119(6): 1924-1930.
20. Uçar T, Uzun Ö. "Meme Kanserli Kadınlarda Mastektominin Beden Algısı, Benlik Saygısı Ve Eş Uyumu Üzerine Etkisinin İncelenmesi", *Meme Sağlığı Dergisi*, 2008, 4(3):162-168.
21. Yılmaz, Ş. *Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında preop ve postop dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi (Tez)*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2009.
22. Ramseyer Winter V, Gillen MM, Cahill L, Jones A, Ward M. "Body appreciation, anxiety, and depression among a racially diverse sample of women", *Journal of Health Psychology*, 2017.
23. Alagöz, Y. *Kadınlarda meme büyüklüğünün beden imajı ve benlik saygısı üzerine etkisi (Tez)*. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi; 2018.
24. Keskin B. *Estetik operasyon geçirmiş bireylerde beden algısı ve sosyal kaygı arasındaki ilişki (Tez)*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2018.
25. Çeber M, Yıldız T, Eren E, Malak A. "Semptomatik Makromastili Kadınlarda Küçültme Mammoplastinin Vücut Algısı, Yaşam Kalitesi ve Depresyon Düzeyleri Üzerine Etkileri", *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 2016, 4(1):0-0.
26. Kim IM, Kang SA. "Study On Body Image, Sexual Quality Of Life, Depression, And Quality Of Life İn Middle-Aged Adults", *Asian Nursing Research*, 2015, 9 : 96-103.
27. Çalışkan İ. "Mastektomi Ameliyatı Geçiren Hastaların Beden Algıları ve Eş Uyumlarının İncelenmesi", *Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*; 2009.
28. Aygün Topuz E. "Mastektominin Benlik Saygısı Ve Cinsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi", *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*; 2019.
29. Sarı Ertek B. *Elektif estetik cerrahi kadın hastalarının preoperatif dönemdeki benlik saygısı ve beden imajı düzeylerinin değerlendirilmesi (Tez)*. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2018.
30. Aydın N. *Güzellik merkezine başvuran ve başvurmeyan kadınların beden algısı, benlik saygısı ve bazı değişkenler açısından karşılaştırılması: Kayseri ili Örneği (Tez)*. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2018.
31. Öngören B. *Fizyolojik, sosyal ve kültürel açılardan sağlıklı beden imgesi (Tez)*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı Sosyoloji Bilim Dalı Doktora Tezi; 2011.
32. Okumuşoğlu, S. "Diyet yapan kadınlarda beden algısı, benlik saygısı, yaş ve vücut kitle indeksi ilişkisinin araştırılması", *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017, 5(13): 1171-1181.
33. Çalışkan Tekdemir Ş. *Bir eğitim ve araştırma hastanesinin obezite polikliniğine başvuran obez bireylerin beden algılarının benlik saygısı üzerine etkisinin değerlendirilmesi (Tez)*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2014.
34. Armağan A. *Obez kadınlarda benlik saygısının beden imgesi üzerindeki etkisinde biçimleyici değişkenlerin incelenmesi (Tez)*. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi; 2013.
35. Karakaya B. "Meme, troid, kolorektal ve over kanseri nedeniyle cerrahi uygulanmış kadın hastalarda depresyon anksiyete ve benlik saygısının değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi*; 2014.
36. Yıldız G. "Mastektomi Olmuş Kadınların Beden İmajı Algıları, Kadınlar ve Eşlerinin Evlilik Uyumları Ve Cinsel

Doyumları”, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Tezi, 2015.

37. Küçükkavradım Ü. *Bir Grup Mastektomili Kadında Beden ve Sosyal Destek Algısının Depresyon Düzeyine İlişkisinin İncelenmesi*. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi, 2020

38. Von Soest T, Kvaalem IL, Roald HE, Skolleborg KC. “The effects of cosmetic surgery on body image, self-esteem, and psychological problems”, *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, 2009, 62(10), 1238-44.

39. Zhang Y, Xu H, Wang T, He J, Qiao Y, Wei J, Dong J. “Psychosocial predictors and outcomes of delayed breast reconstruction in mastectomized women in mainland China: An observational study”, *PLOS ONE*, 2015, 10(12), e0144410.

40. Yılmaz Gören, Ş. “Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında ameliyat öncesi ve sonrası dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2016, 4(2): 61-73.

41. Adamson P, Sarcu D. “Psychology of the Facelift Patient”, *Facial Plastic Surgery*, 2017, 33(3):252–259

42. Haas CF, Champion A, Secor D. “Motivating factors for seeking cosmetic surgery: A synthesis of the literature”, *Plastic Surgery Nursing Journal*, 2008, 28(4): 177-82.

43. Özmen V. “Breast cancer in the World and Turkey”, *The Journal of Breast Health*, 2008, 4(1), 6-12.

44. Vatansever G. “Stomalı Hastalarda Beden İmajı ve Benlik Saygısı”, *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*; 2014.